

Miljøministerens besvarelse af spørgsmål V – Æstillet af Miljøudvalget

Spørgsmål V:

Finder ministeren det rimeligt, at ministeriets embedsmænd rejser landet rundt og giver borgerne indtryk af, at naboskab til vindmøller er uden risiko for helbredet, samtidigt med at sundhedsstyrelse, miljøminister, lægeforening og andre fortæller, at det aldrig er undersøgt og at en sammenhæng ikke kan udelukkes?

Spørgsmål W:

Hvad er ministerens kommentar til Viden om Vind og Jysk Analyses undersøgelse blandt naboer til vindmøller, der viser at mindst 53 % af naboer ved afstandsgrænsen på 4-5 gange højden er generede af støj, heraf 35 % stærkt generede, sammenlignet med 8 % ved grænsen for trafikstøj, at 29 % lider under søvnforstyrrelser og at 20% i en afstand af op til 2 km kan høre den lavfrekvente støj?

Spørgsmål X:

Vil ministeren forholde sig til følgende udsagn:

- a. Er det korrekt opfattet, at en vejledendegrænse for industristøj ikke er vejledendefor industrien men for kommunen, der kan skærpe eller lempe dennegrænse?
- b. Kan ministeren forklare Miljøudvalget, hvorfor man mener, at en bindendegrænse for vindmøllestøj sikrer en lavere genegrad end en vejledende grænsefor industristøj?
- c. Er det korrekt opfattet, at den for vindmøllervalgte grænse for lavfrekventstøj på 20 dB er sammenlignelig med industriens grænse, men at den lavfrekventestøj fra vindmøller beregnesmed en større usikkerhed, der i princippetillader 24 dB, uden at der kan skrives ind, mens en målt værdi på 20,1 dBkan betyderestriktioner for anden industri?
- d. Er det korrekt forstået, at den lavfrekvente støjgrænse kan overskrides i 33% af danske boliger, fordi lydisoleringsfaktoren i disseboliger ikke er fastsat?
- e. Er det korrekt forstået, at støjgrænserne for en vindmølle kun gælder ved 2vindhastigheder, hvor støjgrænsen altså kan overskrides med op til 4 dB, mens der overhovedet ikke findes enstøjgrænse, når vinden blæser mere ellermindre end svarende til en jævn vind, det vil sige at støv og papir løftes -kviste og mindre grene bevæger sig?

f. Er ministeren vidende om, at den gældende vindmøllebekendtgørelse tillader, at møllerne grundet en elektronisk styring kan støje frit ved de fleste vindhastigheder?

g. Når tre ministre i en kronik angiver, at forudsætningen for at stille en vindmølleop er, at den overholder de givne støjgrænser, betyder det så, at man kan forvente at den fungerende Vindmøllebekendtgørelse er garanti for, at naboer til kæmpevindmøller ikke vil opleve en støjbelastning højere end de grænser, der er defineret i samme bekendtgørelse?

Spørgsmål Y:

Er ministeren vidende om, at en vindmølle i dag som for 20 år siden skal stilles i en minimumsafstand på 4 x møllehøjden, og kun grundet at møllen i dag er højere end tidligere og dermed mere skyggegivende er den kommet flere meter væk? Er ministeren endvidere vidende om, at reglen om 4 x møllehøjden blev indført på opfordring fra Danmarks Vindmølleforening i 1999, ikke grundet støj men grundet skyggegener?

Spørgsmål Æ:

På SUU alm.delspm. 643 vedrørende videnskabeligt bevis for, at vindmøllestøj ikke påvirker helbredet, udleverede ministeren i juni 2012 til Sundhedsudvalget 6 referencer til artikler. Er ministeren efter gennemlæsning af de 6 referencer stadig af den overbevisning, at de indeholder videnskabeligt bevis for, at vindmøllestøj ikke påvirker helbredet?

Indledning:

Tak for lejligheden til at komme og svare på spørgsmål om reguleringen af støj fra vindmøller. Da der er sammenhæng mellem spørgsmålene, har jeg valgt at besvare alle spørgsmålene på en gang.

Danmark har brug for vindmøller, det er et bredt flertal i Folketinget enige om. Det har kæmpe betydning for Danmarks klimaindsats og for vores fælles miljø, at vi får mere vindenergi, så vi bliver mindre afhængige af forurenende olie og kul. Halvdelen af Danmarks traditionelle el-forbrug skal allerede i 2020 komme fra vindenergi. Det har vi besluttet. Og det er målsætningen, at Danmark er helt fri af fossile brændsler i 2050. Med de planer vi sammen har besluttet, er det ikke desto mindre forventningen, at antallet af møller bliver reduceret. Fordi levetiden for mange af de gamle vindmøller udløber, samtidig med, at der opstilles nye møller med højere kapacitet.

Der er store fordele ved at investere i vindkraft både i forhold til økonomi, miljø og forsyningssikkerhed.

Men det er vigtigt for mig samtidig at slå fast, at det ikke betyder, at naboer til vindmøller skal påvirkes unødigt af støj fra møllerne. Det er derfor, vi har grænser for støjen fra vindmøller.

Vindmøller er ikke lydløse, og de er synlige i landskabet. Derfor er det vigtigt, at de vindmøller, der skal stilles op, bliver placeret

efter grundig planlægning, hvor der tages hensyn både til naboer og naturen. Det er kommunerne, der står for den konkrete planlægning for vindmøller.

Inden der kan stilles nye møller op, skal det dokumenteres overfor kommunerne, at støjen fra møllerne overholderreglerne i vindmøllebekendtgørelsen. Bekendtgørelsen skal selvfølgelig også overholdes, når møllerne kører, og det fører kommunerne tilsyn med.

Så det er det lokale demokrati, der i sidste ende beslutter, hvor der konkret kommer til at stå vindmøller. Og det er de lokale myndigheder, der sikrer, at driften af møllerne sker inden for reglerne.

Støjreglerne for vindmøller er – ligesom mange andre regler – et udtryk for en afvejning mellem den retning, vi som politikere ønsker, at samfundet skal udvikle sig i og en acceptabel beskyttelse af borgerne mod generende støj.

Det er også vigtigt at understrege, at selvom grænseværdier overholdes kan møllerne stadig høres.

Støjreglerne i Danmark ligger på samme niveau som de lande, vi normalt sammenligner os med, og de er på linje med de vejledende støjgrænser for virksomheder.

Jeg er meget opmærksom på, at der er borgere, som er usikre og bekymrede over udsigten til at

blive nabo til vindmøller, og at der er borgere, der føler sig generet af støjen fra vindmøller.

Sundhedsministeren har netop i forgårs annonceret en ny undersøgelse af de eventuelle sundhedseffekter af vindmøllestøj. Vi har haft vindmøller her i landet i rigtig mange år, og vi har omfattende data for befolkningens sygdomsforhold. Det giver os en enestående mulighed for at bruge registerdata til at belyse om der er sammenhæng mellem støj fra vindmøller og hjertekarsygdomme. Jeg håber, at undersøgelsen kan være med til at få afklaret nogle af de spørgsmål, der er usikkerhed om.

Svar på spørgsmål V: (om Vindmøllerejseholdet)

Som udløber af Energiaftalen nedsatte Miljøministeriet i 2008 et Vindmøllerejsehold til at hjælpe landets kommuner med at fremme planlægningen for vindmøller. Rejseholdet er en stor succes, og det bliver brugt flittigt af kommunerne i hele landet.

Hvis kommunerne ønsker det, deltager Vindmøllerejseholdet på borgermøder om vindmøller og gennemgår reglerne på området. I den forbindelse orienterer rejseholdet også om støj fra vindmøller.

Naturstyrelsen, hvorunder rejseholdet ligger, blev i efteråret 2012 under en generel gennemgang af deres præsenteringsmateriale opmærksom på, at en sætning kunne misforstås. Når sætningen tages ud af sammenhæng kunne den sende det signal, at der var entydigt

videnskabeligt bevis for, at der ingen helbredsmæssig risiko er, hvis blot støjgrænserne overholdes. Derfor har Naturstyrelsen i februar 2013 ændret rejseholdets oplæg om støjgrænser for vindmøller, så sådanne misforståelser undgås.

Svar på spørgsmål W: (om undersøgelsen af Viden om Vind og Jysk Analyse)

Spørgsmålet refererer til en undersøgelse, som interesseorganisationen Viden om Vind fik udført i efteråret 2012. Jeg vil ikke gå i dybden med denne interviewundersøgelse, men jeg kan dog nævne fra undersøgelsens hovedkonklusioner, at 95 % af de adspurgte oplever, at deres søvn ikke påvirkes af vindmøllerne, og at 81 % oplever, at der slet ikke er ulemper forbundet med at bo i nærheden af vindmøller. Der er 5 % af de interviewede, der har oplyst, at de oplever ulemper i høj grad.

Nu er der spurgt til nogle af undersøgelsens delresultater. Der er tale om de personer i undersøgelsen, der bor aller-tættest ved vindmøllerne. Her er der tale om i alt 51 mennesker, og det er en meget lille gruppe. I alt er der interviewet 1278 personer i undersøgelsen. Af de 51 har de 27 oplyst, at de oplever gener i nogen eller i høj grad ved at bo i nærheden af vindmøller.

Resultaterne svarer i store træk til dem, der kom ud af den naboundersøgelse, som Naturstyrelsen ved samme tid fik udført af firmaet Megafon.

De to undersøgelser ser kun på afstanden mellem vindmøller og boliger iforhold til beboernes oplevelser af vindmøllerne. De tager ikke højde for den beregnede støj, som beboerne udsættes for. Derfor kan de ikke bruges til at forbedre den nuværende viden om, hvor generende vindmøllestøj opleves.

Den viden vi har nu, kommer fra svenske og hollandske undersøgelser, og de viser, at et støjniveau fra vindmøller på 39 dB, som er grænseværdien i boligområder, må forventes at blive oplevet som stærkt generende af ca. 4 % af beboerne. Et støjniveau på 44 dB, som er grænseværdien for nabobeboelse i det åbne land, forventes at blive opfattet som stærkt generende af ca. 11,5 % af de, der udsættes for den støjbelastning.

Der er ikke tvivl om, at vindmøller både kan ses og høres. Mener skal heller ikke være tvivl om, at vi, ved at have regler for støjen, giver naboerne en acceptabel beskyttelse mod generende støj.

Svar på spørgsmål X-a og b: (om vejledende grænseværdier for støj fra virksomheder og bindende støjgrænser for vindmøller)

Ja, det er korrekt, at de vejledende grænseværdier for støj fra virksomheder

ervejledende og ikke bindende. De vejledende grænseværdier brugerkommunen til at vurdere, om støjen fra en virksomhed er så generende, at der kan være behov for, at kommunen griber ind over for den.

Hvis kommunen vælger at give et påbud til den støjende virksomhed, kan kommunen fastsætte grænser for virksomhedens støj. De grænser kan kommunen ud fra en konkret begrundelse sætte højere eller lavere end de vejledende støjgrænser. Miljøstyrelsen har oplyst, at man ikke er bekendt med afgørelser, hvor de vejledende grænser er blevet skærpet.

Et støjvilkår gælder kun for støjen fra den pågældende virksomhed. Hvis der er flere støjende virksomheder i det samme område, bliver den samlede støj fra virksomhederne højere.

Til forskel herfra er der bindende støjgrænser i vindmøllebekendtgørelsen. Det betyder, at kommunen ikke kan lempe eller skærpe grænserne for den enkelte vindmølle. Den der vil etablere en vindmølle, skal først anmelde det til kommunen, og samtidig skal det dokumenteres, at støjgrænserne ikke bliver overskredet. Grænserne gælder for den samlede støj fra alle møller. Hvis der i et område allerede står mange vindmøller, kan det ske, at der ikke er støjmæssigt plads til flere.

Derfor giver de bindende grænser for støjen fra vindmøller en bedre beskyttelse af naboerne end en vejledende grænseværdi.

Svar på spørgsmål X-c: (om grænsen på 20 dB for lavfrekvent støj og måleusikkerhed)

Vindmøllebekendtgørelsen har fæsten grænseværdi på 20 dB for den lavfrekvente støj. Den gælder helt på linje med de andre støjgrænser i bekendtgørelsen. Derfor skal det også dokumenteres - inden en vindmølle kan opstilles - at grænsen på 20 dB ikke overskrides. Ikke en gang med 0,1 dB.

Når kommunen fører tilsyn med en vindmølle i drift, kan det ske, at støjen er højere end bekendtgørelsens støjgrænser. Så er der tale om et ulovligt forhold, og det skal kommunen gribe ind over for, med mindre det har underordnet betydning. Hvis der er tale om en overskridelse på mindre end 2 dB, betragtes det som et forhold af underordnet betydning på grund af måleusikkerheden.

For virksomheder står sagen anderledes. Her afhænger det af, hvordan kommunen har skrevet støjvilkåret, hvor stor en overskridelse der kan accepteres ved tilsyn med virksomheden. Det er helt almindeligt, at der accepteres overskridelser på op til måleusikkerheden. Når det drejer sig om virksomheder, skal måleusikkerheden fastlægges ud fra de konkrete forhold, og usikkerheden vil typisk være på 3 og op til 5 dB afhængigt af omstændighederne.

Det er korrekt, at vindmøllebekendtgørelsens grænse for lavfrekvent støj er på samme niveau som for virksomheder. Men det er ikke korrekt, at der tillades 24 dB for møllerne.

Svar på spørgsmål X-d: (om metoden for beregning af vindmøllestøj og forudsætninger om lydisolations i danske boliger)

Grænseværdien for lavfrekvent støj fra vindmøller skal som nævnt overholdes i alle boliger. Inden en ny mølle kan stilles op, skal det dokumenteres over for kommunen, at den lavfrekvente støj ikke er højere end 20 dB i nogen bolig.

Den beregningsmetode, man skal bruge, både når man anmelder en ny vindmølle, og når der føres tilsyn med, at støjreglerne overholdes, tager hensyn til, hvordan typiske danske boliger dæmper lavfrekvent støj. Det er den samme beregningsmetode, der bruges for alle boliger. Metoden indebærer, at ca. 67 % eller 2/3 af typiske boliger forventes at have bedre lydisolations og dermed i realiteten et lavere indendørs niveau af lavfrekvent støj end beregnet. Ca. 33 % af boligerne forventes at have ringere dæmpning af lavfrekvent støj, og dermed i realiteten et højere indendørs niveau af lavfrekvent støj end beregnet.

Beregningen af lavfrekvent støj skal ses sammen med de øvrige forhold, der lægges til grund, når man vurderer støj fra vindmøller. Her forudsætter vi, at det blæser med 8 m/s, og også, at det altid blæser fra møllen og hen imod

naboen. Men det er kun ca. 10 % af tiden, vinden er oppe på 8 m/s eller mere, og det er kun en del af denne tid, der er medvind fra vindmøllen.

Det betyder, at der er 33 % af de boliger, der er udsat for den højest tilladte støjbelastning fra vindmøller, som kan risikere at have mere end 20 dB lavfrekvent støj indendørs, når det blæser med 8 m/s eller mere, og når vinden kommer direkte fra vindmøllen og hen mod boligen.

Svar på spørgsmål X-e og f: (om støjgrænser ved to vindhastigheder og "Den Danske Model")

Det er korrekt, at Vindmøllebekendtgørelsen har støjgrænser ved to vindhastigheder, 6 og 8 m/s. Det er ikke korrekt, at støjen kan overskides med 4 dB.

Grænseværdien ved 6 m/s blev i sin tid fastsat for at sikre naboerne mod at blive generet af støjen ved svagere vind, hvor det havde vist sig, at støjen opleves som mere generende.

Efter Miljøstyrelsens oplysninger bliver støjen fra vindmøller kraftigere jo mere det blæser, indtil møllen er oppe på fuld drift. For de store vindmøller, der stilles op i dag, svarer vindhastigheden på 8 m/s nogenlunde til, at møllen er i fuld drift. Den valgte vindhastighed på 8 m/s forekommer så tilpas hyppigt, at det er muligt i praksis at kontrollere støjen fra vindmøller indenfor en rimelig tid.

Hvis man i stedet sætter grænser for støjen ved endnu flere vindhastigheder, vil det medføre et omfattende arbejde ved hver eneste kontrolmåling af vindmøller og deraf følgende store udgifter. Det skyldes, at støjgrænserne skal kontrolleres ved alle de vindhastigheder, hvor der gælder grænseværdier. Efter Miljøstyrelsens vurdering giver de nuværende støjgrænser ved 6 og 8 m/s en god beskyttelse af naboerne mod generende støj, idet det samtidig er realistisk at kontrollere støjgrænserne i forbindelse med tilsyn.

Jeg er i øvrigt bekendt med et par læserbreve, der fortæller om den såkaldte "Danske model". Den danske model optræder i en teknisk manual, som vindmølleejere kan bruge til effektoptimering og støjminimering. Læserbrevenes påstand er, at møllerne "skrues ned" ved 6 og 8 m/s, og derfor kan larme løs ved alle andre vindhastigheder. Jeg har bedt Miljøstyrelsen om at undersøge denne påstand.

Det gælder i øvrigt, at efterhånden som der kommer ny viden om, hvordan vindmøller støjer, skal vi hele tiden tage stilling til, om det giver anledning til at justere vores støjregler for møllerne.

Svar på spørgsmål X-g: (om garanti for at støjbelastningen fra vindmøller ikke overskrider støjgrænserne)

Jeg har nævnt nogle gange, at alle, der vil stille en ny vindmølle op, først skal dokumentere overfor kommunen, at støjgrænserne i

vindmøllebekendtgørelsen ikke bliver overskredet. Det kan naboerne være sikre på.

Kommunen har ansvar for at føre tilsyn med, at bekendtgørelsen også overholdes efter, at møllerne er sat i drift. Hvis støjgrænserne er overskredet, er der tale om et ulovligt forhold, som kommunen skal reagere på.

Svar på spørgsmål Y: (om afstandskrav på fire gange vindmøllens totalhøjde)

Det er korrekt, at vindmøllecirkulæret siden 1999 har haft en afstandsgænse, som sikrer, at der ikke planlægges for vindmøller, som står tættere ved nabobebyggelse end 4 gange møllens totale højde. Bestemmelsen har til formål at forebygge visuelle gener fra møllerne.

Vindmøllerne skal også overholde de støjregler, der står i vindmøllebekendtgørelsen. De gælder helt uafhængigt af reglen om 4 gange møllehøjde. En stor vindmølle udsender typisk mere støj end en mindre vindmølle. Da støjgrænserne er de samme for alle vindmøller, betyder det, at store vindmøller også på grund af støjen skal placeres i større afstand fra naboer end mindre møller.

Derfor kan det godt ske, at en vindmølle faktisk skal opstilles i større afstand fra naboer end 4 gange sin totalhøjde.

Mange vindmøller, der stilles op i dag er væsentligt større end de typer, der blev opstillet tidligere. Derfor er det generelle billede i dag, at

vindmøller skal opstilles i større afstand fra naboer end for 20 år siden.

Svar på spørgsmål Æ: (om sundhedseffekter)

Jeg kan oplyse, at det er Sundhedsstyrelsens opgave løbende at følge den nyeste viden om eventuelle helbredsmæssige konsekvenser forårsaget af støjen fra vindmøller. Det gør Sundhedsstyrelsen, og der er på det område et tæt samarbejde mellem Sundhedsstyrelsen og Miljøstyrelsen.

Sundhedsministeren blev i øvrigt stillet samme spørgsmål om de 6 artikler i samrådet i Sundhedsudvalget for to dage siden. Jeg vil gerne henvise til de svar, der blev givet her.

Sundhedsministeren sagde på sit samråd tirsdag i Sundheds- og forebyggelsesudvalget, at et samstemmende billede af den eksisterende viden, peger på, at nogle mennesker oplever støjgener fra vindmøller, men at der ikke kan påvises en sammenhæng mellem vindmøllestøj og negative helbredseffekter.

Afsluttende bemærkninger:

Det var nogle lange svar på nogle lange spørgsmål. Derfor vil jeg gerne slutte af med nogle af hovedpointerne:

- Vi har brug for mere vindenergi i Danmark, både fra møller på havet og på land.
- Inden en ny vindmølle kan blive stillet op, skal det dokumenteres overfor kommunen,

at støjreglerne kan overholdes. Og kommunen fører tilsyn med, at reglerne også overholdes, når møllen er i drift.

- Jeg anerkender, at der er borgere, som er usikre og bekymrede over udsigten til at blive nabo til vindmøller, og at der er borgere, der føler sig generet af støjen fra vindmøller. Den nye undersøgelse, som Sundhedsministeren netop har annonceret, kan forhåbentlig være med til at få afklaret nogle af de spørgsmål, der er usikkerhed om.